

**Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης
Αποτελεσματικό ένδικο μέσο και νομική αρωγή σε σχέση με
τις δικαστικές διαδικασίες άσυλου και μετανάστευσης**

Τετάρτη, 23/11/2016, Λευκωσία, Ξενοδοχείο 'Classic'

Ενημερωτικό Σημείωμα

Από το 2007, η ΚΙΣΑ συστηματικά συνηγορούσε για την εξασφάλιση του δικαιώματος σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο στη Κυπριακή έννομη τάξη, και κυρίως στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης. Η ΚΙΣΑ σε αρκετές περιπτώσεις κάλεσε την Κυπριακή Δημοκρατία να συμμορφωθεί με τις διεθνείς τις υποχρεώσεις, οι οποίες πηγάζουν από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹ και το νομικό κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αμφότερα τα νομοθετήματα εξασφαλίζουν το δικαίωμα σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο ως θεμελιώδες δικαίωμα.

Σε σχέση με τις αρνητικές αποφάσεις για παροχή διεθνούς προστασίας, η ΚΙΣΑ έχει επανειλημμένα τονίσει την έλλειψη νομοθετικών προνοιών που να παρέχουν, ανάμεσα σε άλλα, αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα όταν ο ενδιαφερόμενος προσβάλλει τέτοιες αποφάσεις, καθώς και δικαστικό έλεγχο επί της ουσίας της υπόθεσης. Ως αποτέλεσμα δεν δίδεται η δέουσα σημασία στο αντίκτυπο που έχει η κάθε υπόθεση στην ζωή των αιτητών διεθνούς προστασίας. Επιπρόσθετα, παρά το γεγονός ότι υπάρχει σχετικό νομοθετικό υπόβαθρο, η πρόσβαση των αιτητών ασύλου στις διαδικασίες νομικής αρωγής σε μεγάλο βαθμό περιορίζεται εξαιτίας των διαφόρων προϋποθέσεων και διαδικασιών που ακολουθούνται στην πράξη. Συνεπώς, η πρόσβαση των ατόμων που χρήζουν διεθνούς προστασίας στις πιο πάνω διαδικασίες καθίσταται τυπική, αντί ουσιαστική.²

Τα πιο πάνω χαρακτηριστικά είναι βασικά για το δικαίωμα του αποτελεσματικού ένδικου μέσου σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε,³ η οποία διασφαλίζει το δικαίωμα στη ζωή, απαγόρευση της εξευτελιστικής και απάνθρωπης μεταχείρισης και απαγόρευση της επαναπροώθησης, ενώ η τελευταία αρχή εξασφαλίζει και το δικαίωμα ενός ανθρώπου να αιτηθεί άσυλο.

Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα των διαθέσιμων μέσων για την προσβολή των αποφάσεων κράτησης και απέλασης παράτυπων μεταναστών, αποτυχόντων αιτητών ασύλου και συχνά αιτητών ασύλου γενικά, οι οποίες τις περισσότερες φορές εξεδόθησαν κατά παράβαση των προβλεπόμενων από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εθνικής νομοθεσίας,⁴ και πάλι είχε αμφισβητηθεί. Πράγματι, πριν την ίδρυση του Διοικητικού Δικαστηρίου το 2016, η διάρκεια των διαδικασιών προσβολής των

¹ European Convention on Human Rights : http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

² <http://kisa.org.cy/the-right-to-an-effective-remedy/>

³ Charter of Fundamental Rights of the European Union: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>

⁴ ΟΔΗΓΙΑ 2008/115/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών

διαταγμάτων κράτησης και απέλασης ήταν υπερβολική,⁵ ενώ και πάλιν αμφισβητήθηκε η προσβασιμότητα της δικαστικής οδού.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει την υποχρέωση να εφαρμόσει αποτελεσματικά την Οδηγία 2008/115/ΕΚ σε σχέση με τις διαδικασίες επιστροφής παράτυπων μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο για την προσβολή διαταγμάτων κράτησης και απέλασης καθώς και τις Οδηγίες 2013/32/ΕΕ και 2013/33/ΕΕ⁶, οι οποίες καλούν για ουσιαστική δικαστική εξέταση αποφάσεων ασύλου, κράτησης, και απέλασης. Ακολουθώντας, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υποχρεώνει την Κυπριακή Δημοκρατία να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,⁷ που αφορούν στην πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο στους πιο πάνω τομείς. Τα μέτρα που έλαβε η Δημοκρατία ούτως ώστε να συμμορφωθεί με αυτές τις αποφάσεις ήταν η ψήφιση του περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας του Διοικητικού Δικαστηρίου Νόμου, ο οποίος προνοεί για το θέμα του ουσιαστικού δικαστικού ελέγχου αρνητικών αποφάσεων διεθνούς προστασίας και πιθανόν μία πιο γρήγορη εξέταση των αποφάσεων κράτησης και απέλασης σε σχέση με αιτητές ασύλου. Επίσης τροποποιήθηκε ο περί Νομικής Αρωγής Νόμος προνοώντας για την πρόσβαση σε νομική αρωγή, υπό προϋποθέσεις. Έχουν επίσης ψηφιστεί και οι τροποποιήσεις του περί Προσφύγων Νόμου οι οποίες μεταφέρουν τις Οδηγίες 2013/32/ΕΕ και 2013/33/ΕΕ στο εθνικό δίκαιο, ωστόσο με αρκετές ελλείψεις σε σχέση με τα πιο πάνω διεθνή πρότυπα.

Ο σκοπός της ημερίδας είναι η ανασκόπηση των ληφθέντων μέτρων που επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τα κενά των διαθέσιμων θεραπειών, ή οποιωνδήποτε άλλων μέτρων τα οποία πιθανόν να τεθούν από τους συμμετέχοντες, και κατά πόσον τα ληφθέντα μέτρα προς συμμόρφωση των υποχρεώσεων είναι ικανοποιητική. Επιπρόσθετα, ο σκοπός της συζήτησης είναι η ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και απόψεων μεταξύ των ειδικών σ' αυτό το πεδίο και των εμπλεκόμενων φορέων, με απώτερο σκοπό την προώθηση της αποτελεσματικής συνεργασίας και ιδεών για την επίλυση των θεμάτων που θα προκύψουν στη συζήτηση.

Provision of legal services, in the framework of a funded project under the Program for Integration and Migration (EPIM)

⁵ Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε και από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Μ.Α. v Cyprus, μία υπόθεση η οποία ξεκίνησε και προωθήθηκε από την ΚΙΣΑ: <http://kisa.org.cy/wp-content/uploads/2013/07/CASE-OF-M.A.-v.-CYPRUS.pdf>

⁶ ΟΔΗΓΙΑ 2013/32/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιатύπωση) και ΟΔΗΓΙΑ 2013/33/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιатύπωση)

⁷ M.A v Cyprus, A.H and J.K. v Cyprus, K.F. v Cyprus, H.S and others v Cyprus: <http://kisa.org.cy/three-new-convictions-of-the-ecthr-against-cyprus/>